

PROGRAM KSZTAŁTOWANIA KOMPETENCJI
Z ZAKRESU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I INICJATYWNOŚCI
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 2 IM. K. K. BACZYŃSKIEGO
W CZĘSTOCHOWIE NA ROK SZKOLNY 2017/2018

I. Wstęp

Rada i Parlament Europejski przyjęły 18 grudnia 2006 r. europejskie ramy kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE). Kompetencje kluczowe to te, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego w dobie integracji społecznej.

W ramach odniesienia ustanowiono osiem kompetencji kluczowych:

- 1.porozumiewanie się w języku ojczystym;
- 2.porozumiewanie się w językach obcych;
- 3.kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo -techniczne;
- 4.kompetencje informatyczne;
- 5.umiejętność uczenia się;
- 6.kompetencje społeczne i obywatelskie;
- 7.inicjatywność i przedsiębiorczość;
- 8.świadomość i ekspresja kulturalna.

II. Cel ogólny programu.

Celem ogólnym programu jest kształtowanie kompetencji kluczowych w obszarze inicjatywność i przedsiębiorczość przy uwzględnieniu treści podstawy programowej kształcenia ogólnego w szkołach podstawowych i gimnazjum.

III. Cele szczegółowe programu.

Cele szczegółowe programu wskazują, jaki zakres wiedzy uczeń powinien zdobyć, jakie powinien nabyć umiejętności oraz jakie postawy powinien prezentować w zakresie inicjatywności i przedsiębiorczości.

Po zrealizowaniu celów szczegółowych, uczeń:

- rozwija różne sprawności i zdolności, jest kreatywny i innowacyjny,
- aktywnie uczestniczy w procesie kształcenia, zdobywa wiedzę i umiejętności, kształtuje postawy prospołeczne,
- samodzielnie wyszukuje informacje,
- wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktyce,
- skupia się na procesie dochodzenia do wiedzy,
- sprawdza pozyskane/ zasłyszane od innych informacje,
- zdobywa zdolności planowania przedsięwzięć i prowadzenia ich dla osiągnięcia zamierzonych celów,
- łączy wiedzę i umiejętności z różnych przedmiotów,
- skutecznie porozumiewa się, potrafi dostosować język wypowiedzi do odbiorcy,
- podejmuje odpowiedzialność za grupę,
- uczy się od innych, korzysta z doświadczeń innych,
- jest świadomy kontekstu swojej pracy i umie wykorzystywać pojawiające się szanse,
- komunikuje się z innymi ludźmi różnymi metodami,
- współdziała w zespole, podejmuje różne role (lidera, sekretarza, sprawozdawcy itp.),
- samodzielnie podejmuje decyzje oraz umie ocenić ryzyko związane z własnym działaniem,
- wprowadza w życie pomysły,
- wyraża poglądy,

- rozpoznaje i wykorzystuje swoje mocne strony.

IV. Definicja kompetencji inicjatywność i przedsiębiorczość.

Program ten dotyczy kształtowania kompetencji kluczowych w obszarze inicjatywność i przedsiębiorczość. Inicjatywność i przedsiębiorczość oznaczają zdolność osoby do wcielania pomysłów w czyn. Obejmują one kreatywność, innowacyjność i podejmowanie ryzyka, a także zdolność do planowania przedsięwzięć i prowadzenia ich dla osiągnięcia zamierzonych celów. Stanowią one wsparcie dla indywidualnych osób nie tylko w ich codziennym życiu prywatnym i społecznym, ale także w ich miejscu pracy pomagając im uzyskać świadomość kontekstu ich pracy i zdolność wykorzystywania szans; są podstawą bardziej konkretnych umiejętności i wiedzy potrzebnych tym, którzy podejmują przedsięwzięcia o charakterze społecznym lub handlowym lub w nich uczestniczą. Powinny one obejmować świadomość wartości etycznych i promować dobre zarządzanie. Kompetencje są definiowane jako połączenie wiedzy, umiejętności i postaw do odpowiednich do sytuacji.

Konieczna wiedza obejmuje zdolność identyfikowania dostępnych możliwości działalności osobistej, zawodowej lub gospodarczej, w tym szerszych zagadnień stanowiących kontekst pracy i życia ludzi, takich jak ogólne rozumienie zasad działania gospodarki, a także szanse i wyzwania stojące przed pracodawcami i organizacjami. Osoby powinny również być świadome zagadnień etycznych związanych z przedsiębiorstwami oraz tego, w jaki sposób mogą one wywoływać pozytywne zmiany, np. poprzez sprawiedliwy handel lub przedsięwzięcia społeczne.

Umiejętności odnoszą się do proaktywnego zarządzania projektami (co obejmuje np. planowanie, organizowanie, zarządzanie, kierowanie i zlecanie zadań, analizowanie, komunikowanie, sporządzanie raportów, ocenę i sprawozdawczość), skutecznej reprezentacji i negocjacji oraz zdolności zarówno pracy indywidualnej, jak i współpracy w zespołach. Niezbędna jest umiejętność oceny i identyfikacji własnych mocnych i słabych stron, a także oceny ryzyka i podejmowania go w uzasadnionych przypadkach.

Postawa przedsiębiorcza charakteryzuje się inicjatywnością, aktywnością, niezależnością i innowacyjnością zarówno w życiu osobistym i społecznym, jak i w pracy. Obejmuje również motywację i determinację w kierunku realizowania celów, czy to osobistych, czy wspólnych, zarówno prywatnych jak i w pracy.

V. Harmonogram działań.

Poziom edukacyjny-

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA

Zadanie	Cel	Sposób realizacji/ działanie	Efekty	Odpowiedzialni
Jestem jednostką świadomą.	Tworzenie sytuacji sprzyjających własnej ocenie.	Rozmowa z dziećmi na temat ich słabych i mocnych stron.	Umiejętność zaprezentowania swoich wad i zalet.	wychowawcy klas
	Tworzenie sytuacji prezentowania swoich zainteresowań.	Dyskusja na temat zainteresowań dzieci, tworzenie kół zainteresowań, wycieczki edukacyjne.	Wykonanie pracy plastycznej nt. swoich zainteresowań. Konkurs plastyczny pt. „Mój ulubiony bohater z bajki”.	wychowawcy klas, nauczyciele plastyki
	Rozwijanie swoich zainteresowań.	Praca na lekcji metodą projektu.	Wzbudzanie ciekawości świata, zaangażowanie w pracę nad	wszyscy

			zagadnieniem, które uczniów interesuje. Łączenie wiedzy i umiejętności z różnych edukacji.	nauczyciele
	Kształtowanie postawy otwartości na potrzeby innych.	Zbiórki charytatywne, pomoc koleżeńska, wolontariat.	Uczeń jest wrażliwy na potrzeby innych.	wychowawcy klas, nauczyciele katecheci, samorząd klasowy i szkolny
	Uczeń ma poczucie bycia częścią społeczności i konieczności działania na jej korzyść.	Aktywny udział w imprezach szkolnych typu kiermasze, loterie itp. (przygotowywanie przedmiotów)	Świadomość odpowiedzialności za grupę, jej potrzeby oraz świadomość swojego udziału w procesie tworzenia.	wszyscy nauczyciele
	Uczeń umie organizować przedsięwzięcia, planuje je i rzetelnie realizuje.	Organizacja imprez szkolnych, tj. jasełka, przedstawienia teatralne, występy taneczne.	Uczeń inicjuje działania, jest zaangażowany w realizację swojego zadania.	wychowawcy
	Publiczna prezentacja.	Występy na akademii, prezentacja swojej pracy, np. plastycznej.	Prezentacja swojej pracy w obecności rówieśników i rodziców.	wszyscy nauczyciele
Jestem częścią	Uświadomienie, że jednostka jest	Dzień Otwarty Szkoły.	Świadomość ucznia wpływu na	Wszyscy

społeczności.	częścią społeczności.	Festyn Rodzinny.	sposób działania.	nauczyciele
	Kształtowanie jednostki otwartej na ludzi.	Praca na lekcji metodą projektu.	Analiza tekstu, uczeń potrafi opowiedzieć o czym przeczytało, umie się zaprezentować.	wszyscy nauczyciele
Komunikowanie się.	Tworzenie warunków dzielenia się przez uczniów oryginalnymi pomysłami z kolegami i udzielania konstruktywnej, wiarygodnej i opartej o fakty informacji o działaniach twórczych innych osób.	Uczeń pracuje na lekcji metodami aktywnymi. Prezentuje swoje poglądy i pomysły.	Dziecko potrafi ocenić pracę swoją i innych	wszyscy nauczyciele
	Kształtowanie umiejętności planowania pracy własnej z uwzględnieniem odpowiedzialności za grupę.	Praca w parach i w grupach.	Umiejętność pracy w grupie, realizacji swojego zadania z uwzględnieniem całego przedsięwzięcia. Uczeń potrafi ocenić swój wkład w realizację wspólnego zadania, ma świadomość roli, jaką pełni w zespole.	wszyscy nauczyciele.

	Kształcenie umiejętności odczytywania przekazów graficznych.	Praca na lekcji z mapą, tabelami, schematami.	Uczniowie potrafią posługiwać się komunikatami graficznymi.	Wszyscy nauczyciele
	Kształtowanie umiejętności komunikacji interpersonalnej.	Zabawy integracyjne, stosowanie dyskusji w czasie lekcji, stwarzanie sytuacji umożliwiających zaprezentowanie swojego stanowiska. Przestrzeganie zasad właściwego zachowania się podczas wypowiedzi kolegów i koleżanek.	Uczniowie we właściwy sposób komunikują się ze sobą, szanują wypowiedzi rozmówcy.	wszyscy nauczyciele
Praca jest wartością.	Kształcenie umiejętności organizowania przedsięwzięć.	Zbiórka surowców wtórnych (np. makulatury).	Umiejętność organizacji pracy, osiągania zysków i racjonalnego ich wykorzystania.	wychowawcy klas
		Organizacja kiermaszy wytworów uczniów.		
	Rozwijanie szacunku dla pracy.	Przedstawienie sylwetek wybitnych osobowości. Ukazanie znaczenia pracy w odniesionym przez nich sukcesie.	Uczniowie szanują pracę innych, zaangażowanie w włożone działanie, rzetelność, terminowość.	wszyscy nauczyciele

	Uczeń planuje pracę własną.	Podkreślanie znaczenia właściwego organizowania stanowiska pracy.	Uczeń wykazuje dbałość o zorganizowanie sobie stanowiska pracy i dobrania niezbędnych materiałów.	wszyscy nauczyciele
	Wzbudzenie świadomości uczniów, że praca i wysiłek przynosi zysk.	Zwracanie uwagi na estetykę wykonania pracy, dokładność, rzetelność.	Uczniowie pracują ze świadomością potrzeby estetycznej i rzetelnej pracy.	wszyscy nauczyciele

Poziom edukacyjny-

KLASY IV-VI

Zadanie	Cel	Sposób realizacji	efekty	Odpowiedzialni
Jestem jednostką świadomą.	Rozwijanie samowiedzy. Poznawanie słabych i mocnych stron. Rozwijanie wiary we własne możliwości.	Odpowiednio dobrana tematyka godzin wychowawczych.	Samodoskonalenie się. Umiejętność wykorzystania swoich mocnych stron. Świadomość konieczności ciągłego uczenia się, rozwijania swoich zdolności. Optymizm.	wychowawcy klas
	Rozwijanie umiejętności planowania swojej pracy,	Odpowiednio dobrana tematyka godzin wychowawczych.	Umiejętność planowania. Efektywne wykorzystanie czasu	wychowawcy klas

	zarządzania czasem.		przeznaczonego na realizację zadania. Terminowość.	
	Rozwijanie zainteresowań.	Koła zainteresowań. Projekty edukacyjne.	Ciekawość świata.	nauczyciele prowadzący koła zainteresowań i projekty edukacyjne
	Kształcenie umiejętności autoprezentacji.	Prezentowanie przez ucznia swojej pracy na forum grupy, klasy, szkoły. Koła zainteresowań. Projekty edukacyjne.	Ciekawa prezentacja swoich dokonań.	wszyscy nauczyciele
Jestem częścią społeczności	Rozwijanie różnych sprawności i zdolności. Pobudzanie kreatywności uczniów. Planowanie przedsięwzięć i prowadzenie ich do osiągnięcia celu. Współdziałanie w zespole,	1. Organizacja imprez szkolnych, np. apeli z okazji świąt państwowych, turniejów sportowych, itp. 2. Organizacja wystaw okolicznościowych, zwłaszcza prac uczniów. 3. Udział w akcjach	Aktywny udział w życiu szkolnym. Sprawna współpraca w zespole zadaniowym. Umiejętność zaplanowania przedsięwzięcia i doprowadzenia do jego realizacji. Poszukiwanie rozwiązań	wszyscy nauczyciele samorząd szkolny, samorządy klasowe

	Rozwijanie umiejętności odbioru komunikatów graficznych,.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza map, tabel, schematów, piktogramów itp. 2. Ćwiczenia w posługiwaniu się komunikatami graficznymi, np. mapami, tabelami 3. Tworzenie czytelnych, funkcjonalnych komunikatów graficznych. 	<p>Sprawne wykorzystanie i tworzenie komunikatów graficznych.</p> <p>Wykorzystywanie wiedzy w praktyce.</p>	<p>nauczyciele matematyki, fizyki, chemii, geografii, biologii, techniki, informatyki, języka polskiego, historii</p>
	Wykorzystanie w komunikacji współczesnej technologii.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza e-mailów. 2. Ćwiczenia w redagowaniu e-maila. 3. Nauka obsługi poczty elektronicznej. 	Posługiwanie się pocztą elektroniczną.	<p>nauczyciele języka polskiego, informatyki</p>
	Usprawnienie komunikacji interpersonalnej.	Odpowiednio dobrana tematyka godzin wychowawczych.	Wykorzystywanie różnych metod usprawniających komunikację interpersonalną.	wychowawcy klas
Praca jest wartością.	Uczenie szacunku dla cudzej pracy.	Prezentacja biografii wybitnych naukowców, artystów, sportowców.	<p>Rzetelność.</p> <p>Punktualność.</p> <p>Obowiązkowość.</p> <p>Terminowość.</p>	wszyscy nauczyciele
	Sylwetki wybitnych osobowości, ukazanie znaczenia			wszyscy

	pracy w odniesionym przez nich sukcesie.			nauczyciele
	Praca, wysiłek przynosi sukces, satysfakcję, prestiż.	Prezentacja osiągnięć uczniów		opiekun strony internetowej szkoły

Poziom edukacyjny-

KLASY VII SP i II, III G

Zadanie	Cel	Sposób realizacji	Efekty	Odpowiedzialni
Jestem jednostką świadomą. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.	Kształtowanie umiejętności rozpoznawania problemów w najbliższym otoczeniu oraz umiejętności szukania ich rozwiązania.	Uczniowie rozpoznają wśród rówieśników zapotrzebowanie na realizację określonych zajęć zgodnych z zainteresowaniami i potrzebami. Proponują tematykę zajęć pozalekcyjnych. Uczniowie współuczestniczą w tworzeniu harmonogramu zajęć pozalekcyjnych.	Planowanie zajęć pozalekcyjnych.	wychowawcy klas

		Współpraca w zespole, inicjowanie działań dla dobra wspólnego, aktywność, chęć działania, wychodzenie z propozycjami.	Planowanie imprez szkolnych.	wychowawcy klas
		Zbiórki charytatywne, pomoc w nauce.	Organizowanie pomocy koleżeńskiej	wychowawcy klas
		Uczeń ma poczucie bycia częścią społeczności i konieczności działania na jej korzyść.	Organizowanie współpracy z przedszkolem, schroniskiem dla zwierząt, Domem Samotnej Matki.	wszyscy nauczyciele
	Kształtowanie postawy kreatywności, pomysłowości i innowacyjności.	Uczeń umie organizować przedsięwzięcia, planuje je i rzetelnie realizuje.	Organizacja wieczoru filmowego, koncertu kolęd, wielojęzycznego przedstawienia teatralnego, Dzień Języków Europejskich, wybory do SU i Rzecznika Praw Ucznia.	wyznaczeni nauczyciele
	Tworzenie na lekcji warunków samodzielnego poszukiwania i zadawania nowych odkrywczych pytań.	Praca na lekcji metodami aktywnymi (szczególnie metodą problemową).	Uczeń samodzielnie wyszukuje informacje, szuka związków przyczynowo – skutkowych, zdarzeń, dokonuje analizy i	wszyscy nauczyciele

	Tworzenie warunków na lekcji, aby uczniowie dostrzegali problemy i potrafili je definiować.		krytycznej oceny zdobytej wiedzy.	
	Upowszechnianie wśród uczniów myślenia naukowego, stawiania hipotez i poszukiwania nowych pomysłów ich sprawdzenia.	Łączenie wiedzy z różnych dziedzin/przedmiotów. Nauka interdyscyplinarna.	Uczeń naukowo/racjonalnie dowodzi hipotez. Stara się znaleźć własne rozwiązania. Wykorzystuje najnowsze technologie.	wszyscy nauczyciele, szczególnie nauczyciele przedmiotów ścisłych, informatyki
Jestem częścią społeczności. Współdziałanie w sprawach	Uświadomienie, że jednostka jest częścią społeczności. Kształtowanie jednostki otwartej na ludzi.	Udział w akcjach charytatywnych ogólnopolskich, tj. WOŚP, zbiórka żywności, wolontariat.	Wolontariat.	nauczyciele opiekunowie SU, katecheci szkolni

publicznych.		Dzień Otwarty Szkoły. Festyn z okazji Dnia Dziecka. Udział w akcjach miejskich.	Kształtowanie świadomości uczniów, że człowiek jest istotą społeczną. Uczniowie uczą się współpracy ze środowiskiem lokalnym i dla najbliższego otoczenia.	wszyscy nauczyciele
Porozumiewam się z innymi.	Rozwijanie umiejętności interpersonalnych.	Autoprezentacja. Publiczne wystąpienia.	Uczeń jest otwarty na ludzi, komunikatywny, umie zaprezentować się z najlepszej strony, nie boi się wystąpień publicznych, zna znaczenie komunikatów niewerbalnych.	wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele
	Wykorzystanie w komunikacji współczesnej technologii.	Pisanie pism urzędowych. Netykieta.	Uczeń potrafi używać w komunikacji języka urzędowego, zna zasady posługiwania się językiem potocznym w Internecie (netykieta).	nauczyciel informatyki, pedagog szkolny, nauczyciel języka polskiego, nauczyciel WOS
	Informowanie uczniów o celach edukacyjnych, kryteriach	Ocenianie kształtujące.	Uczeń jest świadomy, czego będzie się uczył, do czego ta	wszyscy

	oceniań oraz o tym, jak lepiej się uczyć.		wiedza będzie mu przydatna (celowość nauczania). Uczeń wie, co i w jaki sposób musi zrobić, aby uzyskać określony stopień. Uczeń jest informowany o swoich brakach oraz możliwościach, dzięki czemu staje się świadomy swoich słabych i mocnych stron.	nauczyciele
	Zaangażowanie uczniów w mediacje, wzajemne doradztwo.	Mediacje, dialog, rozmowa, aktywne słuchanie.	Uczeń uczy się rozwiązywać problemy poprzez dialog, rozmowę, mediacje. Dostrzega interes drugiej strony, nie tylko swój. Zna zasady skutecznej komunikacji.	wychowawcy klas, Rzecznik Praw Ucznia
Praca jest wartością.	Uczniowie pracują w zespołach nad realizacją konkretnego zadania.	Praca w zespołach nad realizacją zadania. Praca na lekcji metodą projektu.	Uczniowie uczą się od siebie nawzajem, nabywają świadomość roli, jaką pełnią w grupie, potrafią ocenić swój wkład w realizację zadania. Nabywają umiejętność	wszyscy nauczyciele

			<p>zaplanowania przedsięwzięcia i doprowadzenia do jego realizacji.</p> <p>Poszukują rozwiązań zaistniałych problemów. Są zaradni i wytrwali w dążeniu do wyznaczonego celu.</p> <p>Myślą perspektywiczne.</p>	
		<p>Projekt edukacyjny.</p> <p>Wykonanie albumów, makiet, prezentacje multimedialne.</p>	<p>Uczniowie samodzielnie podejmują się zadań, ustalają plan działań, uczą się dzielić pracą, planować, wdrażać i ewaluować swoje działania.</p> <p>Uświadamiają sobie, że każdy na swój sposób pracuje na sukces zespołu.</p>	<p>opiekunowie projektu</p>
		<p>Debata oksfordzka pt: „Praca to przekleństwo czy dobrodziejstwo?”</p>	<p>Uczniowie uczą się argumentować i prezentować własne zdanie. Popularyzują</p>	<p>nauczyciel WOS, pedagog szkolny</p>

			wartość pracy w życiu człowieka jako wartość i luksus.	
	Nauczyciele zadają zróżnicowane prace domowe.	Prace domowe obowiązkowe i dodatkowe.	Uczniowie uczą się systematyczności i pracowitości. Nabywają świadomość, że sukces wymaga rzetelności.	wszyscy nauczyciele
Rozumienie zasad gospodarki rynkowej.	Uczeń rozumie procesy gospodarcze oraz zasady racjonalnego gospodarowania w życiu codziennym.	Realizacja tematyki zajęć na lekcjach WOS.	Uczeń zdobywa podstawową wiedzę o funkcjonowaniu gospodarki wolnorynkowej jako warunku odnalezienia się w jej realiach w przyszłości. Podaje przykłady racjonalnego i nieracjonalnego gospodarowania; także do gospodarowania własnymi zasobami (np. czas, pieniądze, talenty).	nauczyciel WOS
		Konkursy tematyczne.	Poszerzenie wiedzy ekonomicznej, nabycie umiejętności rywalizacji, współzawodnictwa.	nauczyciel WOS, matematyki

	„Jak znaleźć pracę?”	Praca na lekcji metodą projektu. Wykonanie portfolio.	Uczeń wyszukuje informacje o możliwościach zatrudnienia na lokalnym, regionalnym i krajowym rynku pracy, sporządza życiorys i list motywacyjny, wskazuje główne przyczyny bezrobocia w swojej miejscowości, regionie i Polsce; ocenia jego skutki.	nauczyciel WOS, pedagog szkolny
	Kontaktowanie się z pracodawcami, przedsiębiorcami, przedstawicielstwem organizacji społecznych.	Wycieczka do zakładu pracy.	Uczniowie zapoznają się ze specyfiką pracy w poszczególnych przedsiębiorstwach i zawodach.	Nauczyciel WOS, pedagog szkolny
Spotkanie z przedstawicielem konkretnego zawodu.		Umieją określić ścieżkę zawodową dla danego zawodu.		
	Zapoznanie ze strukturą Urzędu Miasta Częstochowy, banku, ZUS, Urzędu Skarbowego i innych instytucji publicznych.	Wycieczka do instytucji użyteczności publicznej.	Uczniowie zdobywają niezbędną wiedzę z otoczenia biznesu, jak założyć firmę, jak funkcjonują instytucje publiczne współpracujące z	

			przedsiębiorstwami.	
	Planowanie dalszej edukacji (w tym wybór szkoły ponadgimnazjalnej) .	Wyjście na Targi Edukacyjne.	Uczeń poznaje bazę szkolnictwa średniego w regionie, wybiera szkołę z uwzględnieniem predyspozycji zawodowych.	wychowawcy klas, pedagog szkolny, doradca zawodowy
	W świecie pieniądza. Zdobywanie, zarządzanie i oszczędzanie.	Zbiórka surowców wtórnych (makulatury), organizacja kiermaszów prac uczniów, organizacja dyskotek szkolnych.	Umiejętność organizacji pracy w celu osiągnięcia zysków i racjonalnego ich wykorzystania. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych i kreatywnych w gromadzeniu pieniądza oraz popularyzowanie oszczędnego zarządzania nim.	opiekunowie SU, nauczyciel biologii, wychowawcy klas, opiekunowie SU

Opracowały:

Joanna Filak

Beata Kędzierska

Anna Powroźnik

